

Akkor jöjjenek, ha bajban vagyunk

Fogyatékosággal élők az egyetemen

Az egyetemen járva-elve néha elhalad mellettem egy kerekesszékes hallgató, vagy előadáson mellém ül egy hallókészüléket viselő fiatal. Ilyenkor mindig elgondolkodom, hogy az amúgy sem könnyű egyetemi élet vajon mennyi akadályt állít eléjük? Az esélyegyenlőségi koordinátorral, Perényi Andreával beszélgettem a fogyatékosággal élő hallgatók helyzetéről.

Mióta van a Műszaki Egyetemen esélyegyenlőségi koordinátor, és mi a feladata?

2002 szeptembere óta törvényi előírás, hogy minden felsőoktatási intézményben legyen a fogyatékos hallgatók tanulmányainak segítésére kijelölt munkatárs, de már ezt megelőzően is a Támpont Iroda látta el ezt a feladatot. Támogatom az Esélyegyenlőségi Bizottság munkáját, és részt is veszek benne. Feladataim közé tartozik biztosítani az egyéni igényekhez igazodó segítségnyújtást, például kísérőként mozgáskorlátozott hallgatók számára az egyetemen belüli közlekedésben. Az irodában lehetőség van térítésmentes eszközkölcshözjárásra (diktafon, adó-vevő stb.), amelyek megkönnyíthetik a tanul-

vagy diszgráfiás, a létszám másik fele pedig egyenlően oszlik meg hallássérült, mozgáskorlátozott és tartós betegséggel élő diákokra. A tartós betegség vagy átmeneti egészségkárosodás ugyan a rendletek értelmében nem tekinthető fogyatékoságnak, de ugyanúgy hátrányok érhetik őket, például a rendszeres kórházi kezelések miatt. Az egyetem szabályzata ezért rájuk is kiterjed. Látássérült diák csak néhány van egyetemünkön. Vak hallgató pedig csak egyetlen fordult elő pályafutásom során.

Milyen engedményeket kaphatnak tanulmányaik során?

Ezt mindig egyénileg kell megvizsgálni, elbírálni. Leggyakoribb kedvezmény a többletidő biztosítása a számonkérések alkalmával, vagy az írásbeli vizsga cseréje szóbelire és fordítva. Ezekben az esetekben mindig szem előtt tartjuk, hogy a hátrányok kompenzációja ne vezessen az alapvető tanulmányi követelmények alóli mentességhez, mert az később jelentene a hallgató számára szakmai hátrányt.

Mennyire valósul meg az akadálymentesség az egyetemen?

Az új épületeknél már gondoltak erre a tervezés során, bár kisebb

Fotók: Kasimova Lena

csak a fogyatékosággal élő hallgatókra igaz.

Mi a helyzet az oktatókkal?

Jellemzően segítőkészek és partnerként viselkednek. Olyan is van, aki a fogyatékoságra felügyelve maga keres meg, hogyan tudna segíteni.

Az rendszerben van, hogy segítséget kapnak a diploma megszerzéséhez, de mi lesz velük később? Milyen elhelyezkedési esélyeik vannak a munkaerő-piacon?

Törvényi előírás, hogy minden vállalatnak hús emberenként egy megváltozott munkaképességű alkalmazottat is foglalkoztatnia kell. Ha ez nem teljesül, akkor a hiányzó létszám szorozódik meg egy közel egymillió forintos összeggel, amit rehabilitációs hozzájárulásként kell befizetni az államkasszába. A cégek bizonyos esetekben nem rendelkeznek kellő tapasztalattal, hogyan illesszék be a saját szervezetükbe a megváltozott munkaképességű embereket. Ez a feladatfelosztás újragondolá-

sát, vagy más foglalkoztatási forma bevezetését (pl. távmunka) jelentheti, de számos pozitív vonzata lehet. Ilyenkor nem kevesebbet kapnak, hanem valami mást. Akikkel végzés után is kapcsolatban állok, egy erős diplomával a zsebükben felvették a versenyt a munka világában akár siketen, kerekesszékesként, vagy vakon is.

vak hallgatóval találkoztam, és gyakorlatilag semmit nem tudtam arról, mire van szüksége. Ő segített nekem, hogy én segíthessek neki. A „kösz nem” nem elutasítást jelent, csak valószínűleg az adott helyzetben egyszerűen nincs szükség segítségre. Számomra ezt adja vissza a „semmit értünk, nélkülnk” jelmondat: együttműködést,

mányaik során fellépő akadályok leküzdését. Ezenkívül biztosított számukra egy számítógép-állomás, amit szabadon használhatnak nyomtatásra, fénymásolásra, hiszen számukra gondot jelenthet a jegyzetelés. A hallgatók levelezőlistán értesülhetnek a fogyatékosággal kapcsolatos pályázatokról, programokról, munkalehetőségekről. Az információszolgáltatás az esélyegyenlőség minden területén fontos, legyen szó fogyatékoságról, vagy bármely másságról (etnikai, szexuális stb.). Ilyen helyzetekben nemcsak a külső szervezetekkel való kapcsolatfelvételt segítém (jeltolmács-központ, speciális nyelvoktatás, egyesületek stb.), hanem a kapcsolatteremtést a hasonló helyzetben lévő felsőbb éves vagy végzett hallgatókkal.

Hány regisztrált fogyatékosággal élő diák tanul a BME-n?

A kezdetek óta számuk megtízszereződött, így jelenleg körülbelül száz fő. Megközelítőleg a regisztrált hallgatók fele diszlexiás

hiányosságok, hibák még ott is előfordulnak. A régieknél még számtalan probléma van, kezdve a magas küszöbektől, a nehéz ajtóktól egészen a megfelelő liftek hiányáig egyes épületekben. A korábbi fejlesztések ellenére is bőségesen maradt még tennivaló. Az információs akadálymentesség terén jobb a helyzet, az egyetem jellegéből adódóan előrébb vagyunk az anyagok digitális hozzáféréseben.

Mit mesélnek a sérült diákok, hogyan viszonyulnak hozzájuk hallgatótársaik?

Ez leginkább attól függ, hogy egy-egy társaság együtt mozog-e, ami a kreditrendszerben nem magától értetődő. Ha a többiek megismerik, tudnak az adott fogyatékoságról, a segítség mikéntjéről és együtt haladnak a tanulmányaikban, akkor az én egyéni segítő tevékenységemet lényegében kiváltják a barátok, ismerősök. Aki nem talál ilyen körre, annak nehezebb, de ez nem

A fogyatékoság vagy sérültség annak a maradandó vagy átmeneti állapotnak, sajátosságának a megnevezése, amikor egy személy mozgás-, hallás-, látás-, beszéd-, írás-, olvasás-, vagy értelmi képességei számottevően elmaradnak az emberek átlagától, és ez jelentősen akadályozza az illető társadalmi életben való részvételét, vagy akár el is lehetetleníti azt. Létezik veleszületett fogyatékoság, de kialakulhat később is baleset, betegség, vagy az öregedés következtében. Halmozott fogyatékoságról beszélhetünk, hogyha ezek közül egyszerre több is jelen van egyazon személynél (pl. siketvakosság).

Mit tanácsolnál nekünk, ép hallgatóknak, hogyan segítsük fogyatékosággal élő társainkat?

A jó szándék nem bánt. Ha nyitottan, odafigyelve ajánljuk fel a segítségünket, abból baj nem lehet. Az első munkanapomon egy

odafordulást, nyitottságot mindkét fél részéről, egyrészt a segítségnyújtás felkínálását, de nem erőltetését, másrészt a segítségkérés felvállalását.

KOCSIS BRIGITTA

„Mindig a jó élmények maradnak meg, a rosszakat elfelejtem”

Siklósi Zsolt, mozgáskorlátozott informatikus hallgató tapasztalatai

Mozgáskorlátozottként sok mindenben segítségre szorulok, amit más egyedül is el tud végezni, bár igyekszem folyamatosan kifelé tolni a határait. Szerencsére tudok járni, a kerekesszéket csak közlekedésre használom, otthon és az épületeken belül kiszállok belőle. Mostanában rengeteget sportolok: úszom, gyúrok, pingpongozom és focizom. Dolgozom is, bár az egyetem az időm nagy részét kitölti, ezért egyelőre csak alkalmi munkákat végzek, azt is lehetőleg otthonról. Kevés szabadidőmben középiskolai osztálytársaimmal szervezek közös programokat.

A dékáni hivatal megítélte nekem +30% időt a számonkéréseknél, mert szájjal írok. A tanárok nagyon segítőkészek, mindig megoldják, hogy megkapjam ezt az extra időt, vagy biztosítanak olyan termet, ahová el tudok jutni. Az új épületekben, mint az I vagy a Q, megoldott az akadálymentesítés, noha előfordulnak kevésbé mozgássérültbarát megoldások is. A régi kampusz épületeinek viszont csak egy része érhető el lépcsőzés nélkül.

Elég könnyen barátkozom, így mindig vannak olyanok mellettem, akik segítenek. Korábban, mikor még nem volt ennyi ismeretségem, jobban rászorultam az esélyegyenlőségi koordinátor segítségére, aki áttolt a régi kerekesszékesemmel egyik épületből a másikba. Ezzel az elektromos kocsival viszont már egyedül is tudok közlekedni, akár a tömegközlekedési eszközökön is. Bár a buszvezetők és az utasok alkalmanként elég figyelmetlenek, és az alacsony padlós járművek sem járnak mindenhol, pláne nem a menetrend szerint. Baj csak akkor van, amikor esik az eső: olyankor otthon kell maradni, ha nem tudok megkérni valakit, hogy hozzon be autót.

Tudom, hogy vannak mozgássérültek, akik tolokodásnak veszik, ha valaki segíteni akar. Szerintem sem az a legjobb, hogyha mindenért odarohangálnak hozzánk az egészségesegek. Inkább csak figyeljenek ránk, és akkor jöjjenek, hogyha látják, bajban vagyunk.